

Кучера Т.М.
kuchera_tk@ukr.net
кандидат філософських наук, доцент,
доцент кафедри соціології
факультету управління персоналом,
соціології та психології,
ДВНЗ «Київський національний
економічний університет імені Вадима Гетьмана»
м. Київ, Україна

ЯКІСТЬ ОСВІТИ – ВИМОГА ЧАСУ

Одним із основних викликів сьогодення є необхідність підвищення якості освіти. Будучи інтегральною характеристикою системи освіти, якість освіти відображає ступінь відповідності реальних освітніх результатів, що досягаються, нормативним вимогам, соціальним й особистісним очікуванням. Необхідність забезпечення якості освіти відтак відповідає інтересам як окремих освітніх закладів і здобувачів освіти, роботодавців і зацікавлених сторін, так і всього суспільства в цілому.

На першому місці в будь-якому навчальному закладі постає проблема якості підготовки кадрів, якості сучасної освіти та підвищення якості навчання. В умовах динамічного розвитку суспільства, глобальної взаємозалежності та конкуренції на ринку праці, необхідності широкого використання інформаційних ресурсів особливого значення набуває підвищення якості підготовки кваліфікованого фахівця. Нові реалії висувають інші вимоги до якості освіти, зокрема, універсальності підготовки випускників вищих навчальних закладів, їхньої адаптації до соціальних умов, особистісної орієнтованості навчального процесу, його інформатизації, визначальній важливості освіти у забезпеченні сталого людського розвитку. У високій якості освітніх послуг зацікавлені як окрема особа, так і держава, що має виступати гарантом національних інтересів. Крім того, до якості освіти виявляє зацікавленість і роботодавець.

Якість – одна з найважливіших філософських категорій, якій приділяли значну увагу багато видатних вчених та мислителів минулого, зокрема: Аристотель, Г. Галілей, Дж. Локк, Р. Декарт, Б. Спіноза, І. Кант, Г. Гегель. Не зважаючи на те, що історія дослідження змісту категорії «якість» нараховує не одну сотню років, ще й досі вчені дискутують це питання.

У вітчизняній філософській літературі існують різні визначення категорії «якість». Частина авторів вважають, що якість – це сукупність властивостей речі, що відрізняє її від інших речей та виражає специфіку речі, вони пов'язують якість лише з цією відмінністю; інші ж ототожнюють якість лише з сукупністю властивостей. Можна прийти до висновку: якість є проявом речі такою, якою вона безпосередньо є у відокремленні від інших речей. Якість віддзеркалює характеристики предмета, дає змогу відрізнити один предмет від інших. Якість – це внутрішня визначеність предмета, що характеризує його як даний предмет, тобто визначальна властивість.

У галузі освіти поняття «якість» використовується приблизно з початку минулого століття, хоча такі терміни, як «якість освіти», «якість підготовки спеціалістів», «якість освітнього процесу» з'явилися нещодавно.

Якісна освіта передбачає такі складові:

- Освітнє середовище – здорове, безпечне, забезпечене ресурсами й сприятливими умовами;
- Зміст освіти, який відображено у відповідних навчальних програмах і матеріалах для опанування базових знань, набуття вмінь та навичок;
- Навчальний процес, спрямований на розвиток і формування особистості;
- Результати, які охоплюють знання, вміння та особистісну позицію й пов'язані з національними завданнями в галузі освіти [1, 22-23].

Закон України «Про вищу освіту» наводить таке визначення: «Якість вищої освіти – сукупність якостей особи з вищою освітою, що відображає її професійну компетентність, ціннісну орієнтацію, соціальну спрямованість і обумовлює

здатність задовольняти як особисті духовні й матеріальні потреби, так і потреби суспільства» [2].

Освіта – це послідовне та передбачуване формування таких якостей людини, що визначають ефективність її професійної діяльності. Це не просто знання та навички, хоча й вони відіграють сьогодні дуже велику роль, але ще й культура, і потенціал саморозвитку, і розвинуті творчі здібності, і позиції моральності, і загострене почуття соціальної відповідальності – повний комплекс тих рис особистості, що перетворюють професійну діяльність на суспільне благо. Якість освіти може відбивати сучасні потреби, але може бути націлена на майбутнє. Забезпечувати якість необхідно з урахуванням тенденцій розвитку освіти, в яких найбільш яскраво виявляються як сучасні особливості та потреби освіти, так і майбутнє освіти.

Таким чином, під якістю освіти розуміють сукупність певних світоглядних, поведінкових і професійно значущих властивостей та характеристик особи, що зумовлюють її здатність задовольняти як особисті духовні та матеріальні потреби, так і потреби суспільства.

Використана література:

1. Лігум Ю.С. Якість освіти і новітні технології навчання в контексті інтеграції в європейський освітній простір // Педагогіка і психологія. Вісник НАПН України, 2 (71)'11. С. 22-27.
2. Закон України «Про освіту» Електронний ресурс. – Режим доступу <https://aop.nmu.org.ua/ua/navchalniy-process/law-higher-education/>